

Souhrnná teritoriální informace:

Nikaragua

Zastupitelský úřad 21. 5. 2021 4:44

Ačkoliv je Nikaragua oficiálně prezidentská republika, od roku 2007 vládne v zemi prezident Daniel Ortega, který byl zvolen prezidentem i v následujících volbách, přestože to tehdejší ústava nepovolovala. V roce 2014 došlo k její transformaci, která znovuzvolení umožňuje a dává prezidentovi přímou kontrolu nad armádou a policií. Od začátku politické krize v r. 2018 navíc dochází k neustálému zmenšování prostoru pro nezávislé nevládní organizace, většina médií je v rukou státu, a veškerou moc má v rukou prezident Ortega spolu s manželkou a viceprezidentkou Rosariou Murillo.

Nikaragua je i nadále druhou nejchudší zemí Latinské Ameriky a Karibiku (polovina obyvatel pod hranicí chudoby; čtvrtina pod hranicí extrémní chudoby). Obchodní bilance je tak výrazně deficitní, což je zapříčiněno nutností vývozu produktů s nízkou přidanou hodnotou (zejm. oblečení, káva, apod.) a naopak dovozem spotřebního zboží, technologií a ropy. Největším obchodním partnerem je USA, dále pak Mexiko, Kanada, Španělsko a Velká Británie. Vývoz ČR do Nikaragui se orientuje hlavně na produkty s vyšší přidanou hodnotou, jako jsou stroje na použití ve stavebnictví, průmyslové spotřební zboží, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče.

V r. 2020 postihlo Nikaraguu hned několik katastrof: pandemie koronaviru, dva nejničivější hurakány posledních 25 let Eta a Iota, a nevyřešená politická situace. Dohromady se postaraly o předpokládaný propad HDP o -3,5%, avšak Nikaragua již od začátku současné politické krize v r. 2018 vykazuje záporné hodnoty. Nikaragua čelí i odlivu zahraničního kapitálu. EU i Německo ukončily své rozvojové programy v zemi v hodnotě milionů EUR. Navíc, od počátku krize, přišla země o skoro půl milionu pracovních míst. Očekávané podzimní volby přináší naději na zlepšení nejen ekonomické, ale i politické situace země, pokud je však vyhraje opět Daniel Ortega, pak budou příležitosti uplatnění českých firem ještě menší.

Základní údaje	
Hlavní město	Managua
Počet obyvatel	6,5 mil.
Jazyk	španělština
Náboženství	převažuje římsko-katolické
Státní zřízení	prezidentská republika
Hlava státu	José Daniel Ortega Saavedra
Hlava vlády	José Daniel Ortega Saavedra
Název měny	nikaragujská Córdoba (NIO)
Cestování	
Časový posun	-7h (v létě -8h)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Ing. Zdeněk Kubánek
Ekonomický úsek	JUDr. Zuzana Stiborová, LL.M.
Konzulární úsek	Mgr. Zdenka Šubrová, Ph.D.
CzechTrade	Mgr. Tereza Vítková
Czechinvest	
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	12,6
Hospodářský růst (%)	3,0
Inflace (%)	2,93
Nezaměstnanost (%)	5,4

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální název státu: Nikaragua (República de Nicaragua)

Prezident republiky: José Daniel Ortega Saavedra

Složení vlády:

Viceprezidentka: Rosario Murillo Zambrana

Ministr pro zvláštní záležitosti: Moisés Omar Halleslevens Acevedo

Ministr zahraničních věcí: Denis Rolando Moncada Colindres

Ministr průmyslu a obchodu: Orlando Solórzano Delgadillo

Ministr dopravy a infrastruktury: Óscar Salvador Mojica Obregón

Ministryně obrany: Dra. Martha Elena Ruiz Sevilla

Ministryně životního prostředí: Fanny Sumaya Castillo

Ministryně zdravotnictví: Carolina Asunción Dávila Murillo

Ministryně vnitra: María Amelia Coronel Kinloch

Ministr financí: Iván Acosta Montalván

Ministr energetiky a hornictví: Salvador Mansell Castrillo

Ministryně školství: Miryam Soledad Raúdez Rodríguez

Ministr zemědělství a lesnictví: Edward Centeno

Ministryně pro rodinnou komunitární ekonomiku: María Auxiliadora Chiong Gutiérrez

Ministryně pro rodinu, děti a dospívající: Johana Vanessa Flores Jiménez

Ministr mládeže: Bosco Martín Castillo Cruz

Ministryně pro záležitosti žen: Ángela Yadira Meza Vargas

Ministryně práce: Alba Luz Torres Briones

Politické tendence

Podle predikcí EIU (Economist Intelligent Unit) prezident Daniel Ortega z vládnoucí strany Frente Sandinista de Liberación Nacional (FSLN) odolá výzvám k demokratizaci navzdory rostoucímu domácímu i mezinárodnímu tlaku. Očekává se, že FSLN zůstane u moci, vzhledem ke své neomezené kontrole nad státními institucemi. Nejisté politické klima a nedostatek důvěry v právní stát budou mít dopad na ekonomické vyhlídky Nikaraguy a ve střednědobém horizontu udrží reálný HDP pod špičkou roku 2017.

1.2 Zahraniční politika země

Vztahy s ostatními zeměmi

Hlavní výzvou Nikaraguy v oblasti zahraniční politiky bude navázání vztahů s USA způsobem, který je slučitelný s přežitím Ortegovy režimu. Vláda bude i nadále zavázána k dohodě o volném obchodu mezi Dominikánskou republikou a Střední Amerikou (DR-CAFTA). Diplomatické napětí však bude pokračovat, dokud nebude vyřešen dlouhodobý politický konflikt v Nikaragui.

Poté, co se vláda Ortegy pevně postavila proti sankcím zavedených administrativou bývalého amerického prezidenta Donalda Trumpa (2017–21), bude vláda usilovat o obnovení americko-nikaragujských vztahů pod správou nového prezidenta Bidena. Neočekává se, že by jakákoli nadcházející bilaterální jednání takový výsledek přinesla. Úsilí USA o podporu demokratizace v Nikaragui se obvykle těšilo podpoře obou stran, což bude pravděpodobně pokračovat za vlády prezidenta Bidena. EIU neočekává, že by vládnoucí strana FSLN přijala jakékoliv politické reformy, které by vyžadovaly, aby se vzdali své téměř absolutní kontroly nad státními institucemi.

Vztahy s EU

V roce 1993 byla podepsána Rámcová dohoda o spolupráci mezi EU a zeměmi Střední Ameriky, v roce 2003 pak nová Dohoda o politickém

dialogu a spolupráci. V roce 2004, během schůzky na nejvyšší úrovni, bylo rozhodnuto, že novým rámcovým dokumentem pro regionální kooperaci bude Asociační dohoda. Nikaragua se zúčastnila jednání o Asociační dohodě EU – země Střední Ameriky. Dohoda o textu AD se uskutečnila za ES PRES v Madridu v květnu 2010 během summitu EU-LAC. Vlastní dohoda o přidružení byla podepsána 29. 6. 2012 v průběhu středoamerického Summitu v Tegucigalpě (Honduras). Asociační dohoda byla 17. 10. 2012 ratifikována nikaragujským Parlamentem jako prvním ze států Střední Ameriky. Dohodu tvoří tři základní pilíře: politika, kooperace a volný obchod. Část dohody týkající se volného obchodu mezi EU a Nikaraguou je provizorně aplikována od 1. srpna 2013.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel a hustota zalidnění:

V Nikaragui žije podle posledních údajů přibližně 6,5 mil. obyvatel (2019) a hustota osídlení činí 50 obyvatel/km². Ve městech žije 58,5 % obyvatel. Roční přírůstek činí 1,13 %, na 1 ženu připadá průměrně 1,87 dětí. Průměrná délka života je 74 let.

Demografické složení:

Největší skupinu obyvatelstva tvoří mesticové (69 %), následují běloši (17 %), černoši (9 %) a indiáni (5%).

Úřední jazyk:

Oficiálním jazykem je španělština, kterou hovoří 95,3 % obyvatel. Na karibském pobřeží se vyskytují i indiánské jazyky, případně angličtina. Druhým nejrozšířenějším jazykem je miskito (2,2 %).

Vyznání:

V zemi vyznává většina obyvatel náboženství římsko-katolické (50 %), protestantské – evangelíci (33,1 %), dále je zastoupena Moravská církev (Moravian Church) (1,6%) a jiná náboženství.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

Nikaragua je i nadále druhou nejhudší zemí Latinské Ameriky a Karibiku (polovina obyvatel pod hranicí chudoby; čtvrtina pod hranicí extrémní chudoby).

Od začátku současné politické krize v r. 2018 vykazuje HDP Nikaragui záporné hodnoty. Avšak oproti roku 2019, kdy byly hodnoty na -3,9 %, došlo k mírnému zlepšení; Economist Intelligence Unit uvádí HDP za 2020 na hodnotě -3,5 %. Pro rok 2021 EIU předpokládá stabilizaci situace a růst na kladných 1,7%, ovšem to je velmi optimistická predikce, která též závisí na tom, jak moc věrná čísla vláda Nikaragui bude vykazovat.

Nikaragua čelí i odlivu zahraničního kapitálu. EU i Německo ukončily své rozvojové programy v zemi v hodnotě milionů EUR. Navíc, od počátku politické krize, přišla země o skoro půl milionu pracovních míst. V r. 2019 výnosy z turistiky spadly o dalších 48 % po pádu o 38 % v r. 2018. Data pro rok 2020 nejsou k dispozici, nicméně se očekává další propad jako důsledek pokračující politické nestability i celosvětové pandemie (která na tři čtvrtě roku prakticky znemožnila cestování letecky do země).

Problémem jsou i rapidně se snižující zásoby devizových (dolarových) rezerv, protože do země firmy neinvestují a Nikaragua nemá tak silné remitendy jako ostatní země Střední Ameriky.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	-4,0	-3,9	-2,8	3,0	2,0
HDP/obyv. (USD/PPP)	5 833,7	5 646,4	5 530,0	5 720,0	5 870,0
Inflace (%)	5,0	5,4	3,7	3,6	3,7
Nezaměstnanost (%)	3,9	5,4	5,1	5,0	4,7
Export zboží (mld. USD)	4,2	4,3	4,6	5,2	5,3
Import zboží (mld. USD)	5,8	5,4	5,5	6,8	7,2
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-1,6	-1,1	-0,9	-1,6	-2,0
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	6,5	6,6	6,6	6,7	6,8
Konkurenceschopnost	104/140	109/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	7/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Vláda bude v blízké budoucnosti provádět vysoce expanzivní fiskální politiku, což povede k nárůstu deficitu veřejného sektoru z odhadovaných 3,7% HDP v r. 2020 na 5% HDP v r. 2021. Ekonomický vzestup spolu se silným úsilím o výběr daní podpoří výběr příjmů. Avšak

Veřejné finance	
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-2,8
Veřejný dluh (% HDP)	67,1

státní výdaje porostou významněji, jakmile vláda začne utrácet za účelem posílení své politické základny. Kromě toho bude mít Instituto Nicaragüense de Seguridad Social (INSS, systém sociálního zabezpečení) a státní společnosti - včetně Enatrel (přenos elektřiny), Enel (výroba elektřiny) a Enacal (voda) - nadále velké schodky, které bude muset vláda dotovat.

Se zpřísněním finančních aktivit, EIU očekává, že vláda také zpřísní politiku. Kromě snížení kapitálových výdajů vláda zahájí v roce 2022 nové kolo reforem sociálního zabezpečení, které pomůže snížit deficit NFPS (nefinanční veřejný sektor) na 2,5% HDP v uvedeném roce. Zlepšení financí INSS však bude pravděpodobně krátkodobé; EIU předpokládá, že v případě neexistence řešení politického konfliktu a významného zlepšení podnikatelského prostředí nebude INSS schopen udržitelným způsobem rozvíjet svoje aktivity. V důsledku toho se deficit NFPS opět zvýší na 3,2% HDP v roce 2025.

Balance běžného účtu (mld. USD)	1,012
Daně	
PO	30 %
FO	15-30 % (30 % platí při příjmech v yšších než 500 tis. NIC.)
DPH	15%

2.3 Bankovní systém

Země je otevřená bankovnímu podnikání, problémem však může být převádění financí přes korespondenční banky v USA. Úkoly centrální banky plní Banco Central de Nicaragua, www.bcn.gob.ni.

Bankovní instituce

- 1 Banco de Finanzas, S.A. (BDF)
- 1 Banco de Fomento a la Producción (Banco PRODUZCAMOS) – (PRODUZCAMOS)
- 1 Banco de la Producción, S.A. – (BANPRO)
- 1 Banco Procredit, S.A. – (PROCREDIT)
- 1 Banco CITIBANK de Nicaragua, S.A. – (CITIBANK)
- 1 Banco LaFise Bancentro, S.A. – (LAFISE BANCENTRO)
- 1 Banco de América Central, S.A. – (BAC)
- 1 Banco de Crédito Centroamericano, S.A. (BANCENTRO)

Finanční společnosti

- 1 Financiera FUNDESER, Sociedad Anónima – (FUNDESER)
- 1 Financiera FAMA, S.A. – (FAMA)
- 1 Financiera Finca Nicaragua, S.A. – (FINCA NICARAGUA)
- 1 Financiera Nicaragüense de Inversiones, S.A. (FNI)
- 1 Financiera Arrendadora Centroamericana, S.A. (FINARCA)

Subjekty operující s elektronickými penězi

- 1 Transferencias Electrónicas de Centroamerica, S.A. CASHPAK – (CASHPAK)

Reprezentační kanceláře

- 1 Banco DAVIVIENDA SALVADOREÑO, SOCIEDAD ANÓNIMA
- 1 Banco HSBC Nicaragua, S.A. (dříve BANISTMO, S.A)
- 1 Banco Internacional de Costa Rica, S. A. – (BICSA)
- 1 Banco De Desarrollo Económico Y Social De Venezuela – (BANDES)
- 1 Towerbank International Inc. – (TOWERBANK)

2.4 Daňový systém

Daň z příjmu

V Nikaragui se daň z příjmu fyzických osob pohybuje od 15 % do 30 %. Sazba 30 % platí při příjmech vyšších než 500 tis. NIC. Stejně tak jsou zdaněné příjmy právnických osob, tedy sazbou 30 %. Naopak příjmy fyzických osob, které nepřekročí výši 100 tis. NIC jsou od daně osvobozeny.

Daň z přidané hodnoty

Sazba daně z přidané hodnoty je 15 %. Existuje výjimečné snížení na 6 % v případě mezinárodních letů, hotelových ubytování atd. Základní suroviny (voda, energie atd.) nejsou zdanitelné, to by však měla změnit daňová reforma přijatá v r. 2019. Ta také zvyšuje daně z příjmu u některých skupin daňových poplatníků, například u velkých obchodních společností.

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

Nikaragua je 130. obchodním partnerem EU k roku 2019. Za rok 2019 exportovala Nicaragua do Evropské unie zboží v hodnotě 343 milionů eur. Jde o 106. největší objem zboží exportovaný do EU. Šlo především o zemědělské produkty (64,6 %), ryby a plody moře (26,6 %). Z evropské unie se do Nicaragui importovalo zboží v ceně 186 milionů eur. (142. druhá příčka v žebříčku exportu z EU) Rozdíl v obchodu tak činil mezi importem a exportem 157 milionů dolarů.

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	184,4	186,4	169,2	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	334,6	344,3	313,3	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	150,2	157,9	144,1	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

Nikaragua patří mezi země, u kterých po roce 1989 došlo k rapidnímu poklesu ekonomických a obchodních vztahů s ČR. Jejich současná úroveň je zanedbatelná. Obrat vzájemného obchodu od roku 2012 byl nejnižší ze všech zemí Střední Ameriky, v letech 2017 a 2018 oproti předchozím letům výrazně vzrostl, v roce 2019 však následoval mírný pokles v exportu, zřejmě v návaznosti na sníženou poptávku v zemi (sociální protesty). Vývoz se orientuje hlavně na produkty s vyšší přidanou hodnotou, jako jsou stroje na použití ve stavebnictví, průmyslové spotřební zboží, elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče. Po letech velice nízkého dovozu, se trend v období 2017 -2019 obrátil, nicméně v posledním roce opět prudce klesl zejména kvůli pandemii covidu-19. Dovoz se specializuje především na ovoce (banány, sušené ovoce, apod.), oděvní výrobky, tabák a tabákové výrobky, destiláty a likéry.

Obchodní výměna s ČR (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	0,0	0,0	0,0	N/A	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	0,1	0,2	0,1	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	0,1	0,1	0,0	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Nikaragua má s EU uzavřenou tzv. Asociační dohodu (AA – Association Agreement), což z obchodního hlediska znamená vytvoření zóny

volného obchodu za účelem otevření nových a lepších možností exportu pro středoamerické produkty a zajištění příznivějších obchodních a investičních podmínek pro evropské společnosti. Obchodní rozměr Asociační dohody je provizorně aplikován pro Nikaraguu od 1. srpna 2013. Od té doby je dohoda právním referenčním rámcem pro obchod mezi Nikaraguu a Evropskou unií. Dovoz Nikaragui z EU sestává hlavně z léků a agrochemikálií, vozidel, strojů a dopravních a telekomunikačních zařízení. Nikaragua je také součástí dohody DR-CAFTA, která je středoamerickou obdobou NAFTA. Součástí DR-CAFTA jsou kromě středoamerických států také USA, Mexiko, Kanada a Dominikánská republika.

Smlouvy s ČR

Jako stěžejní lze uvést dva smluvní dokumenty:

- 1 Dohoda mezi ČR a Nikaragujskou republikou o podpoře a vzájemné ochraně investic (Managua, 2. 4. 2002)
- 1 Dohoda mezi ČR a Nikaragujskou republikou o zrušení vízové povinnosti pro držitele všech druhů pasů (Managua, 6. 5. 2004)

3.3 Rozvojová spolupráce

V roce 2000 bylo rozhodnuto o realizaci rozvojového projektu zaměřeného na pomoc s odstraněním následků hurikánu Mitch v částce cca. 11 mil. Kč. Česká republika také poskytla v souvislosti s následky hurikánu v roce 2009 Nikaragui humanitární pomoc ve výši 1 mil. Kč. Velmi úspěšná byla práce českých geologů v rámci rozvojové pomoci, kde působili geologové z České geologické služby v rámci projektu „Geologický výzkum přírodních rizik“, který skončil v roce 2009. V rámci projektu byla zmapována aktivní vulkanická zóna a získány podklady o stupni ohrožení v jednotlivých regionech, což umožnilo nikaragujským státním orgánům činit kompetentní rozhodnutí nejen o územním plánu, budování infrastruktur, ale i připravovat evakuační plány v případech ohrožení v oblastech, kde hrozí sesuvy půdy.

Od roku 2006 probíhá spolupráce s Moravskou církví Nikaraguy sídlící v karibské oblasti země. Bylo realizováno několik grantů a „Malých rozvojových projektů“: ve městě Puerto Cabezas byl postaven pomník M. Jana Husa, opravena střecha Gymnázia Jana Amose Komenského, vybavena počítačová učebna Univerzity Moravské církve, postaveno společenské centrum a rekonstruovány dvě studny v komunitě Isnawas. Česko se také snaží zlepšit situaci na poli dodržování lidských práv. Proto byl z financí Transformačního programu MZV ČR ve spolupráci s neziskovou organizací CPDH (Místní Komise pro lidská práva) realizován v r. 2020 projekt zaměřený na poskytování poradenských služeb v oblasti lidských práv. Organizace CPDH vytvořila Mobilní kliniku lidských práv pro obyvatele obcí, kde dochází k násilným událostem (pomoc v oblasti duševního a fyzického zdraví, dokumentace porušování lidských práv).

V rámci akčních programů EK DCI na léta 2014 – 2020 bylo pro Nikaraguu vyčleněno 204 mil. EUR na projekty zaměřené na 4 oblasti: demokracie a zlepšení vládnutí; vzdělání; rozvoj hospodářství a obchodu; socioekonomický rozvoj zemědělských oblastí.

3.4 Perspektivní obory (MOP)

Nikaragua není do MOP zahrnuta.

4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

Ačkoliv se obchodní etika stále více blíží standardům platným v Evropě a USA, mohou se čeští podnikatelé setkat s řadou zvláštností, které vyplývají z odlišných kulturně-sociálních podmínek a obchodních zvyklostí.

4.2 Oslovení

Kvůli obavám o osobní bezpečnost je v celé Střední Americe těžké dostat se ke kontaktním údajům zaměstnanců i vedoucím pracovníkům soukromých firem a často i státních institucí. Často je třeba několik telefonátů, e-mailů či dokonce osobních schůzek, aby bylo možné zjistit kontaktní údaje požadované osoby. Tituly jsou velmi důležité a je nejlepší oslovit partnery přímo pomocí jejich profesního titulu nebo pana, paní nebo slečny, následovaného příjmením. Většina Latinoameričanů má dvě příjmení: jedno po otci (je uvedeno jako první) a druhé po matce. Při oslovování obchodního partnera se používá příjmení po otci. Pro zahájení komunikace je běžné potřesení rukou a rčení „mucho gusto“ (Rád/a Vás poznávám). Osobní komunikace je vždy efektivnější než metody dálkové komunikace.

4.3 Obchodní schůzka

Osobní obchodní schůzky jsou nevyhnutelné a jejich domlouvání by mělo začít nejméně 2 týdny předem. V případě, že nepřijde potvrzení, je třeba kontakt zopakovat i několikrát, a i potvrzenou schůzku je ideální den před konáním či v den konání potvrdit a ujistit se na místě schůzku a Vašich kontaktních údajích. Přes rozšířenou představu o časové flexibilitě je dobré na předem domluvenou schůzku přijít včas, i když se většinou toleruje pozdější příchod o 10 až 15 minut, přičemž místní partneři (i kvůli často komplikované dopravní situaci v městech) mohou dorazit i později. Není neobvyklé, že schůzky mohou být na poslední chvíli odloženy. Snažte se v tom případě nevypadat podrážděně a vyjděte vstřícně nikaragujské straně. Pro obchodní jednání se počítá s formálním oblečením, vhodný je oblek s kravatou, resp. kostým. V žádném případě však nejsou vhodné krátké kalhoty a obuv na pláž. Ženy by měly zvolit mezi šaty či sukní s halenkou.

Počáteční schůzky jsou formální a obchodní partneři se zdraví podáním ruky. Pokud se s obchodním partnerem znáte déle či dokonce jste blízcí přátelé, je běžné objetí a poklepání na záda. Než rozhovor přejde do pracovní roviny, je třeba nezávazné konverzace, alespoň v řádu několika minut (pokud se ale předpokládá delší jednání klidně i více); nejlepší je umožnit hostiteli zahájit obchodní diskusi. Často je Vám nabídnuta káva nebo jiné nápoje, je slušné je přijmout a přinejmenším ochutnat. Připravte si veškerý písemný materiál ve španělštině, v nejhorším případě v angličtině. Doporučuje se přeložit jednu stranu Vaší vizitky do španělštiny.

Dá se předpokládat, že bude trvat několik schůzek, než dojdete k dohodě. Jednání mohou probíhat během pracovních jídel, které mohou trvat i více než 2 hodiny, takže buďte trpěliví. Je dobré mít na paměti, že termíny jsou často považovány za orientační.

Dary se na první schůzku obvykle nepřinášejí. Pokud budete pozváni do nikaragujské domácnosti, je vhodné přinést květiny (vyhněte se bílým, protože se obvykle přinášejí na pohřby), víno, lihoviny nebo čokolády. Pro Nikaraguu je vzájemná loajalita zásadní. Nikaragujsci si cení budování vztahů, proto je důležité vyhnout se tvrdému prodeji, nátlakové taktice a jakémukoli konfliktu či konfrontaci.

4.4 Komunikace

Osobní schůzky jsou preferovány před komunikací prostřednictvím telefonů, dopisů nebo e-mailů. Oficiálním jazykem Nikaragui je španělština, která je v obchodních jednáních jednoznačně upřednostňována, přestože řada obchodních partnerů ovládá i angličtinu. Při jednáních na vyšší úrovni je však doporučeno využít služeb tlumočnicka. Španělština je nutná v případě obchodních materiálů.

4.5 Doporučení

Doporučení, respektive překážky a rizika, se kterými je třeba při vstupu českých firem a podniků na Nikaragujský trh počítat jsou následovná a dají zjednodušeně shrnout do tří bodů:

- 1 Nálady na zahraniční zastoupení, bez něhož se nelze dlouhodobě v teritoriu uplatnit, nebo alespoň častá osobní přítomnost na trhu, a riziko návratnosti těchto nákladů.
- 1 Rizika spojená s účastí ve veřejných tendrech, jež často nesou známky netransparentnosti a korupčního jednání.
- 1 Nároky na vyšší konkurenceschopnost českého zboží vzhledem k nízké ceně místní pracovní síly a vysokých nákladů na dopravu.

4.6 Státní svátky

1. 1. Nový rok
Velikonoce – čtvrtek a pátek Svatého týdne
1. 5. Svátek pracujících
19. 7. Den osvobození
14. 9. připomínka bitvy v San Jacinto
15. 9. Den nezávislosti (vyhlášení nezávislosti 15. 9. 1821)
25. 12. Vánoce

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

5.1.1. Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Nikaragujský trh je relativně otevřený konkurenci a poskytuje možnost účasti zahraničních firem, problémem je však úplatkářství a nepotismus. Neefektivnější formou distribuce užívanou v zemi většinou zahraničních firem je prodej prostřednictvím místních obchodních zástupců, i když zejména velké multinacionální korporace realizují své prodeje v rámci globalizace a nadnárodních trhů přímo. Podporu obchodu a investic má na starosti státní agentura PRONicaragua.

V rovině prodeje prostřednictvím místního zástupce v zásadě existují dvě varianty, prodej prostřednictvím dealera specializovaného na určitou komoditu, nebo využití dosud nepříliš rozvinuté sítě specializovaných obchodů. Vstup na trh by měl být podložen marketingovou studií, kterou může vypracovat renomovaná firma znalá místních poměrů. Optimální oslovení klientely by mělo být realizováno předložením nabídky kalkulované nikoli ex works, ale včetně dopravného a pojištění, které dává odběrateli určitou představu o celkové ceně. Nabídku je třeba formulovat ve španělštině a vybavit propagačními materiály, vzorky (umožňuje-li to povaha zboží), referencemi (kam firma vyváží, s kým spolupracuje atd.) a prezentačními CD či DVD.

Vývozce vstupující na místní trh by měl, vyžaduje-li to komodita, mít promyšleno zajištění servisu resp. požadavky na servis. Měl by mít rovněž z kalkulováno, jaké prostředky je ochoten vložit do podpory prodeje a jakým způsobem bude obchodní transakce financovat a zda bude pojišťovat rizika insolvence odběratele. Zde mohou významným způsobem pomoci instituce, jejichž posláním je podpora českého exportu: EGAP a Česká exportní banka. Neefektivnější formou distribuce užívanou převážnou většinou zahraničních firem je prodej prostřednictvím místních obchodních zástupců, případně formou účasti na výstavách, veletrzích a předváděcích akcích.

V zásadě existují dvě varianty: prodej prostřednictvím prodejce specializovaného na určitou komoditu nebo využití sítě kapitálově silných obchodních domů, které mají své pobočky ve většině významných míst. Tyto prodejní domy však prodávají zásadně zboží vysoké kvality. Předpokladem obchodního úspěchu je častý a osobní kontakt s partnery, včetně pozvání na oběd, předávání darů apod. Korespondenční akvizice má vzhledem ke shora uvedenému prakticky nulovou účinnost. Primárním kontaktem je osobní kontakt se zákazníkem a zástupcem, pravidelně obnovovaný a ošetřovaný. Místní firmy se nebrání účasti na mezinárodních jednáních, vč. návštěv v ČR.

Růst obrátu by zajistilo větší propojení podnikatelských subjektů ČR s kapitálem členských států EU, hlavně pak v oblasti energetiky, dopravních prostředků a velkých stavebních projektů. Nutným předpokladem pro úspěchy českého vývozu, zejména hodnotové velkých zakázek a investičních, je zajištění financování. V případě velkých investičních projektů je nutné uvažovat o principu BOT (build – operate – trade) jako nejvhodnějším modelu pro místní trhy. To platí pro celou Latinskou Ameriku, která neopývá finančními zdroji.

5.1.2. Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Dovozní podmínky:

Vývozní a dovozní režim se v posledních letech uvolnil. Uvolnění rovněž souvisí s probíhajícími uzavíráním dohod o volném obchodu nejen se státy Střední Ameriky, ale i EU.

Kontrola vývozu:

Zahraniční obchod a vnitřní trh je v podstatě liberalizován. Mimocelní bariéry obchodu nejsou oficiálně prakticky žádné, ale vyžadují se fytosanitární osvědčení, osvědčení o původu zboží, nebo jakostní certifikáty pro určité produkty, což znamená kontakt s nepružnou byrokracií. Pro dovoz některých výrobků (dřevo, zbraně, odpad, omamné látky) je nezbytné dovozní povolení vystavené příslušným ministerstvem.

Dovozní dokumenty:

Pokud se týká dokladů požadovaných při dovozu, jsou vyžadovány originály faktur, konosamenty, již zmíněná osvědčení o původu zboží, balicí listy. Faktury a dopravní doklady by měly být osvědčené nikaragujskou ambasádou v místě původu zboží. Vše však záleží na podmínkách kontraktu nebo podmínkách výběrových řízení na dovoz zboží a služeb.

Celní systém: Cla a kontrola dovozu platí nejen pro členské státy Středoamerického společného trhu (MCCA), ale jsou aplikovány jednotné středoamerické celní sazby vycházející ze Středoamerického celního systému (SAC) a nově podpísaných dohod. Při proclívání zboží je nutno využít služeb celního agenta.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Zřízení kanceláře, reprezentace, či společného podniku je jednou z nevhodnějších forem pro dosažení požadované efektivity realizace obchodních zájmů. V přípravné fázi je však nutno počítat s komplikovanou a zdlouhavou administrativní procedurou. Proto bývá i přes značnou finanční náročnost výhodné využít služeb specializovaných místních advokátních kanceláří.

5.3 Marketing a komunikace

Jak pro akvizici, tak i pro udržení trvalé přítomnosti již zavedených firem na nikaragujském trhu je nutností intenzivní propagace. V této zemi je užitečná účast na místních veletrzích a výstavách, kterou lze využívat ve spolupráci s místními reklamními agenturami, s ohledem na jejich znalost místní (někdy indiánské) mentality a schopnost zvolit nevhodnější reklamní strategii pro daný případ. Předpokladem efektivní reklamy by měla být její originalita. Nutno brát v úvahu silné vazby obchodníků na volné zóny obchodu v USA a Panamě. Ve smyslu účinných mediálních reklamních kampaní existují v oblasti propagace českého zboží a služeb na nikaragujském trhu dosud značné rezervy, což snižuje možný růst obchodní výměny. Propagace musí být ve španělském jazyce.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Podmínky ochrany duševního vlastnictví jsou uvedeny na příložených webových stránkách pod jednotlivými ministerstvy. S konkrétním porušováním práv vyplývajících z ochrany duševního vlastnictví českých výrobců se ZÚ v tomto teritoriu zatím nesetkal.

5.5 Trh veřejných zakázek

Režim zadávání veřejných zakázek je založen na státem vyhlašovaných tendrech přes webové stránky Nicaragua Compra. Systém podávání informací o státních výběrových řízeních je nicméně nepružný a neoperativní. Vyhlašování tendrů je sdělováno se zpožděním, termíny uzávěrek bývají ve většině případů pouze několik dnů od data vyhlášení tendrů. Navíc sdělení o vyhlášení tendrů téměř nikdy neobsahují kompletní a jasnou informaci o veškerých podmínkách. Podmínky výběrových řízení se všeobecně vyznačují značnou komplikovaností, při současném požadavku na předběžné skládání relativně vysokých účastnických nebo garančních poplatků. Nutností je nejen znalost místní mentality, ale zejména úředního jazyka, tj. španělštiny, a dokonalé splnění všech podmínek tendru. Právě z těchto důvodů je vhodné vyhledat spolehlivého zástupce, který s předstihem avizuje českému podnikatelskému subjektu záměr vlády vyhlásit veřejnou soutěž a zcela jasně a bez jazykových problémů předloží nabídku, která odpovídá vyhlášeným soutěžním podmínkám, vč. termínů a formy předání nabídky do tendru. Bez zástupce je úspěšná účast na těchto výběrových řízeních zcela vyloučena. Aktuální informace o vypisovaných výběrových řízeních lze nalézt na internetových adresách uvedených v STI.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Případné řešení sporů spojených s obchodními operacemi před místními rozhodčími orgány nutno řešit pouze přes místního advokáta. Šance na úspěch je však minimální. Všeobecně se proto doporučuje zakotvit v příslušném obchodním kontraktu doložku o příslušnosti arbitrážního soudu země vyvážejícího, pro řešení eventuálních sporů vzniklých z daného obchodu.

Konkurence zahraničních firem vzhledem ke globalizačnímu procesu i konkurence místní výroby také na nikaragujském trhu sílí každým rokem. Nabídkové aktivity se proto uskutečňují především náročnou formou akvizičních cest zástupců a představitelů místních a zahraničních firem.

Rizika místního trhu pro české podnikatele v LA lze všeobecně shrnout následovně:

- 1 Vysoké náklady na zahraniční zastoupení, bez něhož se nelze dlouhodobě v teritoriu uplatnit – potřeba časté osobní přítomnosti na trhu. V obou případech je nutno zvážit návratnost těchto nákladů.
- 1 Oprávněné obavy z nepřísti transparentního zadávání státních zakázek, které mohou být již předem směřovány na vybraného dodavatele, a související úplatkářství.
- 1 Zvyšující se nároky na konkurenceschopnost českého zboží vzhledem k nízké ceně místní pracovní síly a celním preferencím v obchodě s okolními státy.

Obvyklými platebními podmínkami jsou dokumentární akreditiv, dokumentární inkaso s odloženou platbou v různých formách. V některých případech, zejména při navazování nových obchodních kontaktů, je vhodné ze strany českých subjektů požadovat akontaci. V zemi vládne uspokojivá platební disciplína, obchodní dluhy bývají spíše výjimkou než pravidlem.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Víza, celní předpisy:

V platnosti je bilaterální dohoda o zrušení vízové povinnosti pro občany ČR i Nikaragui, přičemž celková délka pobytu nesmí přesáhnout 90 dní (viz zákon 12/2000Sb. a 89/2004Sb.). Dohoda zakazuje občanům obou zemí vykonávat během pobytu jakoukoliv výdělečnou činnost.

Očkování:

V případě, že cestovatelé přijíždějí z výchozí nebo tranzitní země s výskytem žluté zimnice, je od nich při vstupu do země vyžadován mezinárodní očkovací průkaz. V každém případě je toto očkování při návštěvě Nikaragui naléhavě doporučeno. Stejně tak hygienické stanice v ČR doporučují očkování proti hepatitidě (A/B). Mezi doporučená očkování patří vzteklna, břišní tyfus, záškrť, tetanus, spalničky a malárie. Na cestu se doporučuje přibalit antimalarika.

Podnebí:

Nikaragua má vlhké tropické podnebí. Pouze horské oblasti mají podnebí mírnější a zde je nutno počítat s velkými výkyvy teplot mezi dnem a nocí. Období dešťů nastává v závislosti na zeměpisné poloze, obvykle začíná koncem dubna a končí koncem října.

Další upozornění:

Nikaragua patří mezi země s relativně nízkou mírou kriminality (ačkoli ta v poslední době vzrůstá), nicméně doporučuje se dodržovat některé základní zásady:

- 1 uschovat pas a další cenné doklady, jako např. letenku v hotelovém trezoru a cestovat pouze s minimem finanční hotovosti
- 1 nenosit šperky, dávat si pozor na cenné věci (videokameru, fotoaparát atd.)
- 1 parkovat vždy na hlídáném parkovišti, v autě nenechávat nikdy žádné věci
- 1 nebrat stopaře,
- 1 objednávat taxi-službu prostřednictvím recepční, pronajímat auta pouze u známých půjčoven
- 1 cestovat pouze po hlavních silnicích a za denního světla
- 1 cestovat se zdravotním pojištěním, před cestou si ověřit rozsah jeho pokrytí
- 1 dávat si pozor na zavazadla a tašky s doklady v centru měst, v recepcích hotelů, na autobusových zastávkách a také přímo v autobusech (časté jsou krádeže osobních zavazadel z police nad hlavou cestujících v autobuse)

Doporučuje se pít jen balenou vodu. Zejména při pobřeží je nutno chránit se před komáry. V poslední době se v zemích Střední Ameriky objevila epidemie onemocnění zika, malárie, chikungunya a dengue, které způsobuje komár Aedes aegypti.

Pracovní doba:

Délka pracovní doby je různá v závislosti na regionu a typu organizace, většinou od 8:00 – 9:00 hod. do 18:00 – 19:00 hod. s dvouhodinovou přestávkou na oběd v době od 12:00 do 14:00 hod. Úřady jsou pro veřejnost otevřené často jen dopoledne.

Prodejní doba:

Obchody jsou většinou otevřené od 8:00 – 9:00 hodin do 18:00 – 19:00 hodin. V době od 12:00 do 14:00 hodin bývá polední přestávka.

Veřejná doprava, a pohyb v rámci země:

Hotel: Nabídka ve větších městech a turistických lokalitách je široká a až na významné nikaragujské svátky dostupná i s rezervací na poslední

chvíli. Výrazně se doporučuje ubytovávat se v kategorii minimálně 3*, a to nejen s ohledem na hygienu, ale i bezpečnost (hotely vyšší kategorie mají ohrazený areál, ochranku a disponují v rámci budovy všemi potřebnými službami).

Auto: Pronájem je z hlediska pohodlí, rychlosti a hlavně bezpečnosti dobrá volba, protože vzdálenosti jsou v rámci země krátké. Nedoporučuje se řídit v noci kvůli útokům a opilým řidičům. Nikaragujští řidiči příliš nerespektují dopravní značky a neustále troubí.

Taxi: Taxi najdete snadno, nicméně, sazby nejsou příliš levné, zvláště pro cizince. V Nikaragui taxíky nepoužívají taximetr, proto se musíte na ceně domluvit s taxikářem předem (zeptajte se předem na hotelu, kolik může daná trasa stát). Ujistěte se, že taxikář ví, kam má jet, protože je běžné, že nevlastní GPS navigaci a kromě hlavních orientačních bodů nezná ulice ve městě. Ideální je volit destinace jako hotely, úřady, náměstí, nemocnice, apod. místo konkrétní adresy. Taxi můžete zastavit na ulici, ale je mnohem lepší a bezpečnější taxi službu zavolat a cestu si objednat.

Autobusy: Nedoporučuje se využívat městskou hromadnou dopravu, a to zejména v případě, že s sebou vezete větší finanční obnos, šperky či obchodní zboží a dokumenty. Jinak autobusy jsou nejběžnější formou veřejné dopravy pro obyčejné Nikaragujce. Většina z nich jsou staré americké školní autobusy, které jsou levné a dobře dostupné. Nicméně se eviduje častá trestná činnost (zejm. vůči bílým cizincům) a smrtelné nehody. Autobusové linky operují také v rámci celé Nikaragui. Jízdenky i mimo město jsou levné, ale je potřeba počítat s tím, že autobusy jsou často přeplněné. Ve větších městech operují společnosti s luxusnějšími autobusy.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

5.8.1. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Zaměstnávání cizinců v zemi je možné, avšak oproti zaměstnávání místních sil je tento mechanismus z důvodu ochrany národního trhu práce složitější. Obojí se řídí platnými pracovními právními a migračními předpisy, které jsou průběžně doplňovány. Z tohoto důvodu doporučujeme konzultovat případ od případu s právním poradcem v místě, případně s delegací EU v Nikaragui.

5.8.2. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

ČR nemá s Nikaragou uzavřenou žádnou bilaterální dohodu o vzájemném poskytování zdravotních služeb. Místní lékařská a soukromá péče (především v hlavním městě) je na dobré úrovni, částky na úhradu pro cizince však jsou velmi vysoké. Je proto nanejvýš žádoucí si zajistit zdravotní připojištění již v ČR.

5.9 Veletrhy a akce

V současné době se kvůli opatřením vzhledem k pandemii COVID19 nepořádají žádné akce a není jasné, které z těch pravidelně konaných budou obnoveny.

6 Kontakty

Podkapitoly:

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Pro Nikaraguu je akreditované Velvyslanectví ČR v Mexiku, pod něž spadá kancelář CzechTrade v Mexiku.

Velvyslanectví ČR v Mexiku

Adresa: Cuvier 22, Colonia Nueva Anzures, Delegación Miguel Hidalgo, Ciudad de México, 115 90

Tel.: (+52) 55 5531 2544

E-mail: mexico@embassy.mzv.cz

web: www.mzv.cz/mexico

Facebook: <https://www.facebook.com/CZenMX/>

Fax: (+52) 55 5531 1837

E-mail obchodního oddělení: commerce_mexico@mzv.cz

E-mail konzulárního oddělení: consulate_mexico@mzv.cz

Pracovní doba: pondělí – pátek 8,00 – 16,30

Honorární konzulát Managua

vedoucí úřadu: p. Octaviano César Aguirre

Adresa: Carretera Sur km 11,5 contiguo al tangué INNA, Managua, Nicaragua

tel.: +505 2265 7370, +505 8421 9022

e-mail: octocesar@hotmail.com, managua@honorary.mzv.cz

Provozní doba úřadu: pondělí – pátek 10:00 – 12:00 hodin

CzechTrade Mexico City

Adresa: Lago Alberto 375, Anáhuac I Secc, Miguel Hidalgo, Ciudad de México, México

Tel.: +52 55 8218 3517 (mobil)

e-mail: tereza.vitkova@czechtrade.cz

web: www.czechtrade.cz; www.czechtrade-mexico.com.mx

Delegace Evropské Unie v Nikaragui

Adresa: Del. Colegio Teresiano 1 C Este Apartado Postal 2654, Managua, Nicaragua

Tel: (+505) 2270-4499 Fax: (+505) 2280-9569

Email: delegation-nicaragua@eeas.europa.eu

Webové stránky: eeas.europa.eu/delegations/nicaragua_en

Facebook: www.facebook.com/UEenNicaragua

Úřední hodiny: pondělí – čtvrtek 08:00-12:30 a 14:00-17:30; pátek 08:00-13:00

Vedoucí mise: Kenneth Bell, Ambassador

6.2 Praktická telefonní čísla (záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Policie: 118

Hasiči: 115

Červený kříž NI: 128

Letiště: 2233 1539

Informace: 113

Z mobilního telefonu lze v případě nouze volat 911.

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Presidencia de la Republica www.presidencia.gob.ni

Super Intendencia de Bancos y (SIBOIF) www.superintendencia.gob.ni

Telecomunicaciones y Correos (TELCOR) www.telcor.gob.ni

Vicepresidencia de la República www.vicepresidencia.gob.ni

Podpora exportu:

Asociación de Productores y Exportadores de Nicaragua (APEN) www.apen.org.ni

Fundación para el Desarrollo Tecnológico Agropecuario y Forestal de Nicaragua (FUNICA) www.funica.org.ni

Instituto Nicaraguense de Desarrollo (INDE) www.inde.org.ni

Banco Centroamericano de Integración Económica (BCIE) www.bcie.org

Comisión Económica para América Latina y el Caribe (CEPAL) www.eclac.cl

Secretaría de Integración Económica Centroamericana (SIECA) www.sieca.org.gt

Sistema de Integración Centroamericana (SICA) www.sica.int

Sistema Económico Latinoamericano (SELA) www.sela.org

HOPEN www.hotelesdenicaragua.net

Banky:

Banco de Crédito Centroamericano, BANCENTRO www.bancentro.net

Banco de America Central, BAC www.bac.net/nicaragua

Banco de Finanzas, BDF www.bdfnet.com

Banco de la Producción, BANPRO <http://corporativo.banpro.com.ni>

Banco PROCREDIT www.procredit.com.ni

Banco Produzcamos www.bfp.com.ni Citibank www.bancouno.com.ni

Banco LaFise Bancentro, LAFISE, BANCENTRO <https://www.lafise.com/CuentasAhorroNicaragua/Index.html>

Financiera Arrendadora Centroamericana, FINARCA www.finarca.com

Tisk:

El Nuevo Diario www.elnuevodiario.com.ni

ESTA SEMANA www.estasemana.tv

La Prensa www.laprensa.com.ni